

est, a morte ad vitam, quia in vita æterna sine fine regnabunt, magis quam in eis mors temporaliter et cum fine regnavit?

XVIII. « Itaque sicut per unius delictum in omnes » homines ad condemnationem, ita et per unius justificationem in omnes homines ad justificationem vitæ¹. » Hoc unius delictum, si imitationem attendamus, non erit nisi diaboli. Sed quia manifestum est, de Adam, non de diabolo dici; restat intelligenda, non imitatio, sed propagatio peccati. Nam et quod ait de Christo: « Per unius justificationem: » magis hoc expressit, quam si per unius justitiam diceret. Eam quippe justificationem dicit, qua Christus justificat impium, quam non imitandam proposuit, sed solus hoc potest. Nam potuit Apostolus recte dicere: « Imitatores mei esse » tote, sicut et ego Christi²: » nunquam autem diceret, Justificamini a me, sicut et ego sum justificatus a Christo. Quoniam possunt esse, et sunt, et fuerunt multi justi homines et imitandi, justus autem et justificans nemo nisi Christus. Unde dicitur: « Credenti in eum qui justificat impium, deputatur fides ejus ad justitiam³. » Quisquis ergo ausus fuerit dicere, Justifico te: consequens est, ut dicat etiam, Crede in me. Quod nemo sanctorum recte dicere potuit, nisi Sanctus sanctorum, « Credite in Deum, et in me credite⁴: » ut quia ipse justificat impium, credenti in eum qui justificat impium, deputetur fides ad justitiam.

XIX. Nam si sola imitatio facit peccatores per Adam, cur non etiam per Christum sola imitatio justos facit? « Sicut enim, inquit, per unius delictum in omnes homines ad condemnationem, sic et per unius justificationem in omnes homines ad justificationem vitæ. » Proinde isti: « Unus et unus, » non Adam et Christus, sed Adam

¹ Rom. v, 18. — ² 1 Cor. I, 11. — ³ Rom. iv, 5. — ⁴ Joan. xiv, 1.

DE PECCATORUM MERITIS ET REMISSIONE, LIB. I. 283
et Abel constitui debuerunt. Quoniam cum multi nos in hujus vitæ tempore præcesserint peccatores, eosque imitati fuerint qui posteriore tempore peccaverunt; ideo tamen volunt isti non nisi Adam dictum, in quo omnes imitatione peccaverint, quia primus hominum ipse peccavit? Ac per hoc Abel dici debuit, in quo uno omnes similiter homines imitatione justificentur, quoniam ipse primus hominum juste vixit. Aut si propter quemdam articulum temporis ad Novi Testamenti exordium pertinentem, Christus est positus propter imitationem caput justorum, Judas ejus traditor caput poni debuit peccatorum. Porro si propterea Christus unus est in quo omnes justificentur, quia non sola ejus imitatio justos facit, sed per spiritum regenerans gratia: propterea et Adam unus est in quo omnes peccaverunt, quia non sola ejus imitatio peccatores facit, sed per carnem generans poena. Ob hoc etiam dictum est: « Omnes et omnes. » Neque enim qui generantur per Adam, iidem ipsi omnes per Christum regenerantur: sed hoc recte dictum est, quia sicut nullius carnalis generatio nisi per Adam, sic spiritalis nullius nisi per Christum. Nam si aliqui possent carne generari, non per Adam, et aliqui generari spiritu non per Christum, non liquide « Omnes, » sive hic, sive ibi dicerentur. Eisdem autem omnes postea multos dicit; possunt quippe in aliqua re omnes esse qui pauci sunt: sed multos habet generatio carnalis, multos et spiritalis; quamvis non tam multos hæc spiritalis, quam illa carnalis. Verumtamen quemadmodum illa omnes habet homines, sic ista omnes justos homines: quia sicut nemo præter illam homo, sic nemo præter istam justus homo: et in utraque multi. « Sicut » enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita per obedientiam unius hominis justi constituentur multi¹.

¹ Rom. v, 19.

XX. « Lex autem subintravit, ut abundaret delictum ¹. » Hoc ad originale homines addiderunt jam propria voluntate, non per Adam : sed hoc quoque solvitur sanaturque per Christum ; quia « Ubi abundavit peccatum, superabundavit gratia : ut quemadmodum regnavit peccatum » in mortem ², » etiam quod non ex Adam traxerunt homines, sed sua voluntate addiderunt ; « Sic et gratia » regnet per justitiam in vitam æternam. » Non tamen aliqua justitia præter Christum, sicut aliqua peccata præter Adam. Ideo cum dixisset, « Quemadmodum regnavit peccatum in mortem, » hic non addidit ; per unum, aut per Adam : quia supra dixerat etiam de peccato illo, quod subintrante lege abundavit ; et hoc utique non est originis, sed jam propriæ voluntatis. Cum autem dixisset, « Sic et gratia regnet per justitiam in vitam æternam ; addidit, per Jesum Christum Dominum nostrum : » quia generante carne illud tantummodo trahitur, quod est originale peccatum ; regenerante autem spiritu, non solum originalis, sed etiam voluntariorum sit remissio peccatorum (5).

XXI. Potest proinde recte dici, parvulos sine baptismo de corpore exeuntes in damnatione omnium mitissima futuros. Multum autem fallit et fallitur, qui eos in damnatione prædicat non futuros, dicente Apostolo, « Judicium ex uno delicto in condemnationem. » Et Paulo post, « Per unius delictum in omnes homines ad condemnationem ³. » Quando ergo peccavit Adam non obediens Deo, tunc ejus corpus, quamvis esset animale ac mortale, gratiam perdidit, qua ejus animæ omni ex parte obediebat. Tunc ille extitit bestialis motus pudendus hominibus, quem in sua erubuit nuditate. Tunc

¹ Rom. v, 20. — ² Ibid. 21. — ³ Vide Enchirid. cap. 93. et lib. 5. cont. Julian. c. 11.

etiam morbo quodam ex repentina et pestifera corruptione concepto factum in illis est, ut illa in qua creati sunt stabilitate ætatis amissa, per mutabilitates ætatum irent in mortem. Quamvis ergo annos multos postea vixerint, illo tamen die mori coeperunt, quo mortis legem, qua in senium veterascerent, acceperunt. Non enim stat vel temporis puncto, sed sine intermissione labitur, quidquid continua mutatione sensim currit in finem, non perfectam, sed consumentem. Sic itaque impletum est quod dixerat Deus, « Qua die deritis, morte moriemini ¹. » Ex hac igitur inobedientia carnis, ex hac lege peccati et mortis, quisquis carnaliter generatur, regenerari spiritualiter opus habet, ut non solum ad regnum Dei perducat, verum etiam a peccati damnatione liberetur. Simul itaque peccato et morti primi hominis obnoxii nascuntur in carne, et simul justitiæ vitæque æternæ secundi hominis sociati renascuntur in baptismo : sicut et in Ecclesiastico scriptum est, « A muliere initium factum est » peccati, et per illam omnes morimur ². » Sive autem a muliere, sive ab Adam dicatur, utrumque ad primum hominem pertinet : quoniam, sicut novimus, mulier ex viro est, et utriusque una caro est. Unde et illud quod Scriptum est, « Et erunt duo in carne una. Igitur jam » non duo, inquit Dominus, sed una caro ³. »

XXII. Quapropter qui dicunt parvulos ideo baptizari, ut hoc eis remittatur quod in hac vita proprium contraxerunt, non quod ex Adam traduxerunt, non magno molimine refellendi sunt. Quando enim secum ipsi paululum sine certandi studio cogitaverint, quam sit absurdum nec dignum disputatione quod dicunt, continuo sententiam commutabunt. Quod si noluerint, non usque adeo de humanis sensibus desperandum est, et metuamus ne hoc

¹ Gen. ii, 17. — ² Eccli. xxv, 33. — ³ Matth. xix, 5.

cuiusquam persuadeant. Ipsi quippe ut hoc dicerent, alicuius alterius sententiæ præiudicio, nisi fallor, impulsus sunt: ac propterea cum remitti baptizato peccata necessario faterentur, nec fateri vellent ex Adam ductum esse peccatum, quod remitti fatebantur infantibus, ipsam infantiam coacti sunt accusare: quasi accusator infantiae hoc securior fieret, quo accusatus ei respondere non posset. Sed istos, ut dixi, omittamus, neque enim sermone vel documentis opus est, quibus innocentia probetur infantum, quantum ad eorum pertinet vitam, quam recenti ortu in se ipsis agunt, si eam non agnoscit sensus humanus, nullis adminiculis cuiusquam disputationis adjutus.

XXIII. Sed illi movent, et aliquid consideratione ac discussione dignum videntur afferre, qui dicunt parvulos recenti vita editos visceribus matrum, non propter remittendum peccatum percipere baptismum¹, sed ut spiritalem procreationem non habentes creentur in Christo, et ipsius regni cœlorum participes fiant, eodem modo filii et hæredes Dei, cohæredes autem Christi. A quibus tamen cum quæritur, utrum non baptizati et non effecti cohæredes Christi, regnique cœlorum participes, habeant saltem beneficium salutis æternæ in resurrectione mortuorum, laborant vehementer, nec exitum inveniunt. Quis enim Christianorum ferat, cum dicitur ad æternam salutem posse quemquam pervenire, si non renascatur in Christo, quod per baptismum fieri voluit, eo jam tempore quo tale sacramentum constituendum fuit regenerandis in spem salutis æternæ? Unde dicit Apostolus, « Non ex operibus iustitiæ quæ nos fecimus, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis². » Quam tamen salutem in spe dicit

¹ Vide infra c. 20. et lib. de peccato orig. c. 18-21. et Serm. 294. —
² Tit. III, 5.

esse, cum hic vivimus, ubi ait: « Spe enim salvi facti sumus. Spes autem quæ videtur non est spes. Quod enim videt quis, quid sperat? Si autem quod non videmus speramus, per patientiam expectamus¹. » Sine ista ergo regeneratione salvos in æternum posse parvulos fieri, quis audeat affirmare, tanquam non pro eis mortuus sit Christus? Etenim « Christus pro impiis mortuus est². » Isti autem qui, ut manifestum est, nihil in sua propria vita impie commiserunt, si nec originaliter ullo impietatis vinculo detinentur, quomodo pro eis mortuus est qui pro impiis mortuus est? Si nulla originalis sunt peccati ægritudine sauciati, quomodo ad medicum Christum, hoc est, ad percipiendum sacramentum salutis æternæ, suorum currentium pio timore portantur, et non eis in Ecclesia dicitur: Auferte hinc innocentes istos, non est opus sanis medicus, sed male habentibus: non venit Christus vocare justos, sed peccatores³. Nunquam dictum est, nunquam dicitur, nunquam omnino dicitur in Ecclesia Christi tale commentum.

XXIV. Ac ne quis existimet ideo parvulos ad baptismum afferri oportere, quia sicut peccatores non sunt, ita nec justus sunt: quomodo ergo quidam meritum huius ætatis a Domino laudatum esse commemorant, ubi ait: « Sinite parvulos venire ad me, talium est enim regnum cœlorum⁴? » Si enim hoc non propter humilitatis similitudinem, quod humilitas parvulos faciat, sed propter puerorum vitam laudabilem dictum est, profecto et justus sunt. Non enim recte aliter dici potuit: « Talium est regnum cœlorum, » cum esse non possit nisi justorum. Sed forte hoc quidem non congruenter dicitur, quod parvulorum vitam laudaverit Dominus dicens: « Talium est regnum cœlorum: » cum verax sit ille intellectus, quod

¹ Rom. VIII, 24. — ² Rom. v, 6. — ³ Luc. v, 31. — ⁴ Matth. XIX, 24.

humilitatis similitudinem in parva ætate posuerit. Verumtamen forsitan hoc tenendum est quod dixi, propterea parvulos baptizari debere, quia sicut peccatores non sunt, ita nec justus sunt. Sed cum dictum esset: « Non » veni vocare justos, » quasi ei responderetur: Quos ergo vocare venisti? Continuo subjunxit: « Sed peccatores in » pœnitentiam. » Ac per hoc, quomodo si justus sunt, ita etiam si peccatores non sunt, non eos venit vocare, qui dixit: « Non veni vocare justos, sed peccatores. » Et ideo baptismo ejus qui eos non vocat, non tantum frustra, verumetiam improbe videntur irruere, quod absit ut sentiamus. Vocat eos igitur medicus, qui non est opus sanis, sed ægrotantibus, nec venit vocare justos, sed peccatores in pœnitentiam. Et ideo quia suæ vitæ propriæ peccatis nullis adhuc tenentur obnoxii, originalis in eis ægrotudo sanatur in ejus gratia qui salvos facit per lavacrum regenerationis.

XXV. Dicit aliquis: Quomodo ergo et ipsi vocantur in pœnitentiam? Numquid tantillos potest aliquid pœnitere? Huic respondetur: Si propterea pœnitentes dicendi non sunt, quia sensum pœnitendi non habent, nec fideles dicendi sunt, quia similiter sensum credendi nondum habent. Si autem propterea recte¹ fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodam modo profitentur, cur non prius etiam pœnitentes habeantur, cum per eorundem verba gestantium diabolo et huic sæculo renuntiare monstrantur? Totum hoc in spe fit vi sacramenti et divinæ gratiæ, quam Dominus donavit Ecclesiæ. Cæterum quis ignorat quod baptizatus parvulus, si ad rationales annos veniens non crediderit, nec se ab illicitis concupiscentiis abstinuerit, nihil ei proderit

¹ Vide infra c. 20. et 27. et lib. 3. c. 2. et epist. 93. n. 10. et Serm. 294. n. 14.

quod parvus accepit? Verumtamen si percepto baptis-
mate de hac vita emigraverit, soluto reatu cui originaliter
erat obnoxius, perficietur in illo lumine veritatis, quod
incommutabiliter manens in æternum, justificatos præ-
sentia Creatoris illuminat. Peccata enim sola separant
inter homines et Deum, quæ solvuntur Christi gratia,
per quem mediatorem reconciliamur, cum justificat im-
pium.

XXVI. Terrentur autem isti sententia Domini dicen-
tis: « Nisi quis natus fuerit denuo, non videbit regnum
» Dei. » Quod cum exponeret, ait: « Nisi quis renatus
» fuerit ex aqua et Spiritu, non intrabit in regnum cœ-
» lorum¹. » Et propterea conantur parvulis non bapti-
zatis innocentiae merito salutem ac vitam æternam tri-
buere, sed quia baptizati non sunt, eos a regno cœlorum
facere alienos: nova quadam et mirabili præsumptione,
quasi salus ac æterna vita possit esse præter Christi hære-
ditatem, præter regnum cœlorum. Habent enim videlicet
quo confugiant, atque ubi delitescant, quia non ait Do-
minus: « Si quis non renatus fuerit ex aqua et Spiritu, »
non habebit vitam, sed ait: « Non intrabit in regnum
» Dei. » Nam si illud dixisset, nulla hinc dubitatio pos-
set oboriri. Auferatur ergo dubitatio: jam Dominum au-
diamus, non suspiciones conjecturasque mortalium:
Dominum audiamus, inquam, non quidem hoc de sa-
cramento lavacri dicentem, sed de sacramento sanctæ
mensæ suæ, quo nemo rite nisi baptizatus accedit: « Nisi
» manducaveritis carnem meam, et biberitis sanguinem
» meum, non habebitis vitam in vobis². » Quid ultra
quærimus? Quid ad hoc responderi potest, nisi pertina-
cia pugnaces nervos adversus constantiam perspicuæ ve-
ritatis intendat?

¹ Joan. III, 3. — ² Id. VI, 54.

XXVII. An vero quisquam etiam hoc dicere audebit, quod ad parvulos hæc sententia non pertineat (6), possintque sine participatione corporis hujus et sanguinis in se habere vitam : quia non ait : Qui non manducaverit, sicut de baptismo : Qui non renatus fuerit : sed ait : « Si » non manducaveritis, » velut eos alloquens qui audire et intelligere poterant, quod utique non valent parvuli? Sed qui hoc dicit, non attendit, quia nisi omnes ista sententia teneat, ut sine corpore et sanguine Filii hominis vitam habere non possint, frustra etiam ætas major id curat. Potest enim, si non voluntatem, sed verba loquentis attendas, eis solis videri dictum, quibus tunc Dominus loquebatur : quia non ait : Qui non manducaverit, sed, « Si non manducaveritis. » Et ubi est quod eodem loco de hac ipsa re ait : « Panis quem ego dederò, caro mea » est pro sæculi vita¹? » Secundum hoc enim etiam ad nos pertinere illud sacramentum intelligimus, qui tunc nondum fuimus quando ista dicebat; quia non possumus dicere ad sæculum nos non pertinere, pro cujus vita Christus suam carnem dedit. Quis autem ambigat sæculi nomine homines significatos esse, qui nascendo in hoc sæculum veniunt? Nam sicut alibi ait : « Filii sæculi » hujus generant et generantur². » Ac per hoc pro etiam parvulorum vita caro data est, quæ data est pro sæculi vita; et si non manducaverint carnem Filii hominis, nec ipsi habebunt vitam.

XXVIII. Hinc est etiam illud : « Pater diligit Filium, » et omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æternam : qui autem incredulus est Filio, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum³. » In quo igitur horum genere ponemus infantes : in eorum qui credunt in Filium, an in eorum qui sunt increduli

¹ Joan. vi, 52. — ² Luc. xx, 34. — ³ Joan. iii, 35.

Filio? In neutro, ait aliquis, quia cum adhuc credere non possunt, nec increduli deputandi sunt. Non hoc indicat Ecclesiastica regula, quæ baptizatos infantes fidelium numero adjungit. Porro si isti qui baptizantur, propter virtutem celebrationemque tanti sacramenti, quamvis suo corde atque ore non agant quod ad credendum confitendumque pertineat, tamen in numero credentium computantur; profecto illi quibus sacramentum defuerit, in eis habendi sunt qui non credunt Filio; atque ideo si hujus inanes gratiæ de corpore exierint, sequetur eos quod dictum est, non habebunt vitam; sed ira Dei manet super eos. Unde hoc, quando eos clarum est peccata propria non habere, si nec originali peccato teneantur obnoxii.

XXIX. Bene autem non ait : « Ira Dei veniet super eum; sed, » Manet super eum. » Ab hac quippe ira, qua omnes sub peccato sunt, de qua dicit Apostolus : « Fui- » mus enim et nos aliquando naturaliter filii iræ, sicut et » cæteri, » nulla res liberat, nisi gratia Dei, per Jesum Christum Dominum nostrum. Hæc gratia cum ad illum veniat, ad illum non veniat, occulta esse causa potest, injusta non potest. « Numquid enim iniquitas apud Deum? » Absit¹. » Sed prius sanctarum Scripturarum auctoritatibus colla subdenda sunt, ut ad intellectum per fidem quisque perveniat. Neque enim frustra dictum est : « Ju- » dicia tua sicut abyssus multa². » Cujus abyssi altitudinem veluti expavescens, exclamat Apostolus : « O Altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei³! » Præmiserat quippe sententiam miræ profunditatis, dicens : « Con- » clusit enim Deus omnes in incredulitate, ut omnibus » misereatur. » Cujus profunditatis veluti horrore percussus : « O altitudo, inquit, divitiarum sapientiæ et

¹ Rom. ix, 14. — ² Psal. xxxv, 7. — ³ Rom. xi, 33.

» scientiæ Dei! quam inscrutabilia iudicia ejus et investi-
 » gables viæ ejus! Quis enim cognovit sensum Domini,
 » aut quis consiliarius illius fuit, aut quis prior dedit illi,
 » et retribuetur ei? Quoniam ex ipso et per ipsum et in
 » ipso sunt omnia, ipsi gloria in sæcula sæculorum.
 » Amen. » Valde ergo parvum sensum habemus ad discu-
 tiendam justitiam iudiciorum Dei; ad discutiendam gra-
 tiam gratuitam, nullis meritis præcedentibus non ini-
 quam, quæ non tam movet cum præstatur indignis,
 quam cum æque indignis aliis denegatur.

XXX. Nam et hi quibus videtur injustum, ut parvuli
 sine gratia Christi de corpore exeuntes, non solum regno
 Dei, quo et ipsi fatentur nisi per baptismum renatos in-
 trare non posse; verumetiam vita æterna et salute pri-
 ventur; quærentes quomodo justum sit, ut alius ab origi-
 nali impietate solvatur, alius non solvatur, cum eadem sit
 utriusque conditio: ipsi respondeant secundum suam
 sententiam, quomodo identidem justum sit, ut huic præ-
 tetur baptismus, quo intret in regnum Dei, illi non præ-
 tetur, cum sit utriusque par causa. Si enim movet, cur
 ex his duobus, cum ex æquo ambo sint originaliter pec-
 catores, alius ab hoc vinculo solvitur, cui conceditur
 baptismus; alius non solvitur, cui talis gratia non conce-
 ditur: cur non pariter movet, quod ex duobus origina-
 liter innocentibus, alius accipit baptismum, quo in reg-
 num Dei possit intrare, alius non accipit, ne ad regnum
 Dei possit accedere? Nempe in utraque causa, ad illam
 exclamationem reditur: « O altitudo divitiarum! » Ex
 ipsis deinde baptizatis parvulis, dicatur mihi, cur alius
 rapitur, ne malitia mutet intellectum ejus, et alius vivit,
 impius futurus¹? Nonne si ambo raperentur? ambo in
 regnum cælorum ingrederentur? et tamen non est iniqui-

¹ Sap. iv, 11.

DE PECCATORUM MERITIS ET REMISSIONE, LIB. I. 293
 tas apud Deum⁴. Quid, illud quem non moveat, quem
 non in tanta altitudine exclamare compellat, quod alii
 parvuli spiritu immundo vexantur, alii nihil tale patiu-
 tur, alii etiam in uteris matrum, sicut Jeremias, sanctifi-
 cantur? cum omnes, si est originale peccatum; pariter
 rei sint; si non est, pariter innocentes sint? Unde ista
 tanta diversitas, nisi quia inscrutabilia sunt iudicia ejus,
 et investigabiles viæ ejus?

XXXI. An forte illud jam explosum repudiatumque
 sentiendum est, quod animæ prius in cœlesti habitatione
 peccantes, gradatim atque paulatim ad suorum merito-
 rum corpora veniant, ac pro ante gesta vita magis mi-
 nusve corporeis pestibus affligantur? Cui opinioni quamvis
 sancta Scriptura apertissime contradicat, quæ cum gra-
 tiam commendaret: « Nondum, inquit, natis, nec qui
 » aliquid egerant boni aut mali, ut secundum electionem
 » propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vo-
 » cante dictum est, quod major serviet minori³: » nec
 ipsi tamen qui hoc sentiunt, evadunt hujus quæstionis
 angustias, sed in eis coarctati et hærentes similiter, « O
 » altitudo? » exclamare coguntur. Unde enim fit, ut
 homo ab ineunte pueritia modestior, ingeniosior, tempe-
 rantior, ex magna parte libidinum victor, qui oderit ava-
 ritiam, luxuriam detestetur, atque ad virtutes cæteras
 provector aptiorque consurgat, et tamen eo loco sit.
 ubi ei prædicari gratia christiana non possit? « Quomodo
 » enim invocabunt in quem non crediderunt? aut quo-
 » modo credent ei quem non audierunt? Quomodo au-
 » tem audient sine prædicante⁴? » Alius autem tardus
 ingenio, libidinibus deditus, flagitiis et facinoribus coo-
 pertus, ita gubernetur, ut audiat, credat, baptizetur,
 rapiatur, aut si detentus hic fuerit, laudabiliter hic vi-

¹ Rom. ix, 14. — ² Jerem. i, 5. — ³ Rom. ix, 11. — ⁴ Id. x, 14.

vat? Ubi duo isti tam diversa merita contraxerunt, non dico, ut iste credat, ille non credat, quod est propriæ voluntatis; sed ut iste audiat quod credat, ille non audiat; hoc enim non est in hominis potestate: ubi, inquam, hæc tam diversa merita contraxerunt? Si in coelo egerunt aliquam vitam, ut pro suis actibus propellerentur vel laberentur in terras, congruisque suæ antè actæ vitæ corporeis receptaculis tenerentur: ille utique melius ante hoc mortale corpus vixisse credendus est, qui eo non multum meruit prægravari, ut et bonum haberet ingenium, et concupiscentiis ejus mitioribus urgeretur, quas posset facile superare: et tamen eam sibi gratiam prædicari non meruit, qua sola posset a secundæ mortis pernicie liberari. Ille autem pro meritis deterioribus, sicut putant, graviori corpori implicitus, et ob hoc cordis obtusi, cum carnis illecebris ardentissima cupidine vincebatur, et per nequissimam vitam peccatis pristinis, quibus ad hoc venire meruerat, adderet pejora terrena; aut in cruce tamen audivit: «Hodie mecum eris in paradiso¹;» aut alicui cohæsit Apostolo, cujus prædicatione mutatus, et per lavacrum regenerationis salvus effectus est: ut ubi abundavit peccatum, superabundaret gratia. Quid hinc respondeant, omnino non video, qui volentes humanis conjecturis justitiam Dei defendere, et ignorantes altitudinem gratiæ, fabulas improbables texuerunt.

XXXII. Multa enim dici possunt de miris vocationibus hominum, sive quas legimus, sive quas experti sumus, quibus eorum opinio subvertatur, qui credunt ante ista corpora sua, quasdam proprias vitas gessisse animas hominum, quibus ad hæc venirent, pro diversitate meritorum diversa hic experturæ vel bona vel mala. Sed terminandi hujus operis cura non sinit in his diutius im-

¹ Luc. xiii, 43.

DE PECCATORUM MERITIS ET REMISSIONE, LIB. I. 295
morari. Unum tamen, quod inter multa mirabile comperi, non tacebo. Quis non secundum istos, qui ex meritis prioris vitæ ante hoc corpus in cœlestibus gestæ animas terrenis corporibus magis minusve gravari opinantur, affirmet eos ante istam vitam sceleratius immanisque peccasse, qui mentis lumen sic amittere meruerunt, ut sensu vicino pecoribus nascerentur, non dico tardissimi ingenio, nam hoc de aliis dici solet, sed ita excordes, ut etiam cirrati (7) ad movendum risum exhibeant cordatis delicias fatuitatis, quorum nomen ex græco derivatum Moriones vulgus appellat? Talium tamen quidam fuit ita Christianus, ut cum esset omnium injuriarum suarum mira fatuitate patientissimus, injuriam tamen Christi nominis vel in se ipso religionis qua imbutus erat, sic ferre non posset, ut blasphemantes videlicet cordatos, a quibus hæc ut provocaretur audiebat, insectari lapidibus non desisteret, nec in ea causa vel dominis parceret. Tales ergo prædestinari et creari arbitrator, ut qui possunt, intelligant, Dei gratiam et Spiritum qui ubi vult spirat¹, ob hoc omne ingenii genus in filiis misericordiæ non præterire, itemque omne ingenii genus in gehennæ filiis præterire: «Ut qui gloriatur in Domino gloriatur².» Illi autem qui pro meritis vitæ superioris accipere quasque animas diversa terrena corpora affirmant; quibus aliæ magis, aliæ minus graventur, et pro eisdem meritis humana ingenia variari, ut acutiora sint quædam, et alia obtusiora, proque ipsius vitæ superioris meritis divinam quoque gratiam liberandis hominibus dispensari; quid de isto poterunt respondere? Quomodo ei tribuent et teterrimam vitam superiorem, ut ex hoc fatuus nasceretur, et tam bene meritam, ut ex hoc in Christi gratia multis acutissimis præferretur?

¹ Joan. iii, 8. — ² 1 Cor. i, 31.

XXXIII. Cedamus igitur et consentiamus auctoritati sanctæ Scripturæ, quæ nescit falli nec fallere, et sicut nondum natos ad discernenda merita eorum aliquid boni vel mali egisse non credimus, ita omnes sub peccato esse, quod per unum hominem intravit in mundum, et per omnes homines pertransiit, a quo non liberat nisi gratia Dei per Dominum nostrum Jesum Christum, minime dubitemus. Cujus medicinalis adventus non est opus sanis, sed ægrotantibus, quia non venit vocare justos, sed peccatores: in cujus regnum non intrabit nisi qui renatus fuerit ex aqua et spiritu, nec præter regnum ejus salutem ac vitam possidebit æternam. Quoniam qui non manducaverit carnem ejus, et qui incredulus est Filio, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum. Ab hoc peccato, ab hac ægitudine, ab hac ira Dei, cujus naturaliter filii sunt, qui etiamsi per ætatem non habent proprium, trahunt tamen originale peccatum, non liberat nisi Agnus Dei qui tollit peccata mundi, non nisi Medicus qui non venit propter sanos, sed propter ægrotos, non nisi Salvator, de quo dictum est generi humano: « Natus est vobis hodie Salvator¹: » non nisi Redemptor, cujus sanguine deletur debitum nostrum. Nam quis audeat dicere, non esse Christum infantium salvatorem nec redemptorem? Unde autem salvos facit, si nulla in eis est originalis ægitudine peccati? Unde redimit, si non sunt per originem primi hominis venumdati sub peccato? Nulla igitur ex nostro arbitrio, præter baptismum Christi, salus æterna promittatur infantibus, quam non promittit Scriptura divina, humanis omnibus ingeniis præferenda.

XXXIV. Optime Punici Christiani baptismum ipsum nihil aliud quam salutem, et sacramentum corporis

¹ Luc. II, 11.

DE PECCATORUM MERITIS ET REMISSIONE, LIB. I. 297
Christi, nihil aliud quam vitam vocant. Unde, nisi ex antiqua, ut existimo, et apostolica traditione, qua Ecclesiæ Christi insitum tenent, præter baptismum et participationem mensæ Dominicæ, non solum ad regnum Dei, sed nec ad salutem et vitam æternam posse quemquam hominum pervenire? Hoc enim et Scriptura testatur, secundum ea quæ supra diximus. Nam quid aliud tenent, qui baptismum nomine salutis appellant, nisi quod dictum est: « Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis¹: » et quod Petrus ait: « Sic et vos simili forma baptismi » salvos facit². » Quid aliud etiam, qui sacramentum mensæ Dominicæ vitam vocant, nisi quod dictum est: « Ego sum panis vivus, qui de cælo descendi, » et, « Panis quem ego dederò, caro mea est pro sæculi vita, » et, « Si non manducaveritis carnem Filii hominis et sanguinem biberitis, non habebitis vitam in vobis³? » Si ergo ut tot et tanta divina testimonia concinunt, nec salus nec vita æterna sine baptismo et corpore et sanguine Domini cuiquam speranda est, frustra sine his promittitur parvulis. Porro si a salute ac vita æterna hominem nisi peccata non separant, per hæc sacramenta non nisi peccati reatus in parvulis solvitur: de quo reatu scriptum est: « Neminem esse mundum, nec si unius diei fuerit vita ejus⁴. » Unde est et illud in Psalmis: « Ego enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis mater mea me in utero aluit⁵. » Aut enim ex persona generali ipsius hominis dicitur, aut si proprie de se David hoc dicit, non utique de fornicatione, sed de legitimo connubio natus fuit. Non itaque dubitemus etiam pro infantibus baptizandis sanguinem fusum, qui priusquam funderetur, sic in sacramento datus est et commendatus,

¹ Tit. III, 5. — ² I Petr. III, 21. — ³ Joan. VI, 51-54. — ⁴ Job. XIV, 4.

⁵ Psal. I, 7.